

Carlie van Tongeren

- INTERVIEW -

Een paar van jouw boeken zijn gebaseerd op waargebeurde verhalen. Hoe weet je wanneer een waargebeurd verhaal zich leent voor een boek?

Meestal werkt het bij mijn boeken andersom: ik heb zelf al een thema gekozen waarvan ik vind dat daar nog te weinig over geschreven is en dat mij persoonlijk raakt. Daar zoek ik dan echte mensen met echte verhalen bij, die ik ga interviewen of die mij op sleeptouw nemen, ter inspiratie voor de grotere verhaallijn en voor de details die ervoor zorgen dat het zo realistisch mogelijk wordt. Het is fictie, maar toch vind ik dat heel belangrijk. Bijvoorbeeld bij 'Alleen thuis' (thema: jeugdzorg), dat gebaseerd is op waargebeurde verhalen van jongeren in Nederland die niet thuis konden opgroeien. Ik heb uit al hun persoonlijke verhalen elementen gebruikt, die ik niet snel zelf had kunnen bedenken, dus je zou ook kunnen zeggen dat uiteindelijk álle waargebeurde verhalen zich lenen voor een boek.

Hoe was jij op school als leerling? Was je zelf vroeger een lezer?

Ik kon goed leren en was ijverig, maar hield ook van (te) veel kletsen en lachen met klasgenoten. Als ik iets saai vond, ging ik stiekem verhalen schrijven in mijn schrijfblok. Op een gegeven moment schreef ik een langer verhaal, dat de klas rondging. 'Heb je alweer verder geschreven?' vroegen mijn klasgenoten dan. Het had een superdomme titel: 'Lul de behanger' of zo iets, en het ging volgens mij ook nog over seks, dus best wel gênant, nu ik erover nadenk. Eigenlijk was dit al mijn eerste ervaring met recensies krijgen. Ik las graag boeken, als die zich wel in de 'echte' wereld afspeelden, geen fantasy of magie. Onvoldoendes haalde ik weinig, maar wel toen we bij Engels een boektentamen hadden over *The Hobbit*. Al die hobbits, goblins, dwergen en andere wezens, ik kon ze niet uit elkaar houden...

Wat is voor jou een belangrijk thema in je boeken waar je graag met jongeren over in gesprek gaat?

Al mijn boeken gaan over belangrijke, actuele thema's, maar het thema dat eruit springt is seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dat heb ik zelf meegemaakt toen ik in de derde klas van de middelbare school zat, door een jongen van school. Ik durfde daar niet over te praten

en schrijf nu de boeken die ik toen graag had willen lezen, eerst *Het meisjesmanifest* en later *Grijs*. *Grijs* schreef ik bewust zowel vanuit het slachtoffer (Chaja) als de grensoverschrijder (Wes), omdat ik wilde dat zowel jongens als meiden dit boek zouden lezen. En dat gebeurt, want elk jaar bezoek ik scholen waar ze *Grijs* klassikaal hebben gelezen en dat zijn de waardevolste lessen! Er gebeurt altijd van alles: van persoonlijke vragen tot bekentenissen van leerlingen die ook zoiets hebben meegemaakt. Wel is het zo dat ik vooraf kies: óf dit wordt mijn hoofdthema óf ik schrijf er helemaal niets over. Er zijn best veel boeken en films waarin seksueel geweld gebruikt wordt 'voor de spanning', even schrikken en weer door, en daar heb ik al sinds ik zelf jong ben een hekel aan.

Wanneer schreef jij je eerste verhaal en waar ging het over?

Mijn eerste verhaaltje schreef ik toen ik zeven was en de titel was *Rijst met kerriesaus*. Ik neem het altijd mee als ik scholen bezoek. Het ging over een meisje dat rijst met kerriesaus heel vies vindt, daar heel ziek van wordt en het daarna nooit meer hoeft te eten van haar ouders. Goed plot, hè? Het bijzondere aan dit 'verhaal' is dat het meer een soort scenario was; er stonden alleen dialogen in. Ik schreef dit trouwens op een typemachine. Niet dat ik al zo oud ben, maar we hadden een typemachine thuis en ik vond het gezelliger om in de woonkamer te schrijven dan boven, waar onze (enige) computer stond. Dat tikgeluid... geweldig. Dat je opnieuw moest beginnen als je te veel foutjes maakte, was iets minder geweldig. Toen ik puber was, schreef ik elke dag na schooltijd boven op de computer verder aan mijn eigen soapserie. Veel drama, veel gescheld, een uitstekende uitlaatklep.

Waar en wanneer schrijf je het liefst?

Ik heb twee favoriete plekken, de eerste is mijn eigen schrijfkamer thuis op zolder. Daar ben ik omringd door heel veel boeken, vooral Young Adult, van collega-auteurs en mezelf. Als ik hier zit te schrijven, hoef ik maar naar mijn boekenkast te kijken en dan weet ik precies waarvoor ik het doe. Mijn tweede favoriete plek is een schrijfhuisje in de natuur. Ik heb een vast huisje waar ik geregeld naartoe ga (als ik thuis weg mag van mijn gezin). Daar word ik geïnspireerd door de rust en het groen. Omdat ik er al vaker geweest ben, hoef ik niet te wennen, ervaar ik geen fomo en kan ik meteen in mijn verhaal duiken. Het liefst schrijf ik lang achter elkaar en niet even een halfuurtje. Wel noteer ik tussendoor in mijn telefoon ideeën of dialogen die in me opkomen.

Wat voor scènes vind je het leukst om te schrijven?

Niet per se scènes, maar het liefst schrijf ik: dialogen. Dat was het eerste wat ik als kind schreef. Ik denk omdat ik zelf introvert ben en niet zo ad rem. Dus soms heb ik een gesprek gehad en dan bedenk ik op de terugweg of een dag later: dát had ik moeten zeggen, dat was mooi/raak/grappig geweest. Op papier kan ik wél die perfecte dialoog schrijven. Ik erger me in boeken vaak aan hoe dialogen geschreven worden; alsof het gewoon verhalende tekst is die tussen aanhalingstekens is gezet. Met van die perfecte volzinnen en woorden als 'desalniettemin' erin. Dat je denkt: wie praat er zo in het echt? Wat voor mij goed werkt is hardop mijn dialogen voorlezen, alsof het een toneelstuk is waarin ik alle rollen heb. Dan hoor ik meteen of iets onnatuurlijk klinkt.

Wat vind jij het leukst aan een schoolbezoek en het ontmoeten van jonge lezers?

Wat ik het leukst vind, vind ik tegelijkertijd het moeilijkst: de onvoorspelbaarheid. Geen enkel schoolbezoek is hetzelfde, ook al is de presentatie die ikzelf heb voorbereid misschien wel hetzelfde. Er zijn altijd weer andere verrassende vragen of originele creatieve ideeën van leerlingen die voorbijkomen. Wat me altijd het meest raakt en blijft, is als een leerling me een heel persoonlijk verhaal vertelt. Hardop of soms op een flashcard, die ik gebruik voor mijn schrijfopdrachten. Ik ben altijd dankbaar als iemand me in vertrouwen neemt en ik hoop dat het voor diegene ook fijn is om het te delen. Dat je net iets lichter het lokaal uit loopt.

Welk advies zou je jongeren willen geven die later zelf graag willen schrijven?

Heel veel lezen en vooral: herlezen. Dat laatste, daar heb ik zelf het meest van geleerd als (potentieel) schrijver. Mijn lievelingsboeken las ik gerust vijf of tien keer. Dat klinkt misschien saai, maar iedere keer deed ik weer nieuwe ontdekkingen. Wanneer je het grote verhaal al kent, gaan je ineens andere, subtielere dingen opvallen en zie je: o, zó heeft de schrijver dit aan het begin al geplant. Je leert veel van de mensen die al doen wat jij graag wilt doen. Niet door hun stijl te kopiëren, maar wel door te ervaren hoe je een verhaal opbouwt, de spanning vasthoudt. En als je nog meer wilt weten, kun je een schrijver een vraag stellen op een leesevent in een boekwinkel of een mailtje sturen. De meeste schrijvers krijgen geen zakken fanmail per dag, dus grote kans dat je antwoord krijgt!

Je bezoekt vaker scholen. Heb je tijdens je schoolbezoeken wel eens inspiratie opgedaan voor een verhaal? Of misschien voor je personages?

Ja, heel veel inspiratie! Dat zit in kleine dingen: kunnen rondlopen in verschillende scholen, langs de kluisjes, kantine, lokalen. Luisteren en kijken hoe jongeren met elkaar praten en omgaan. Welke namen hebben ze. Verder doe ik vaak een creatieve opdracht waarbij leerlingen een boekidee bedenken. Daar haal ik de meeste inspiratie uit. Bijvoorbeeld als ik opmerk dat er in korte tijd heel veel ideeën worden opgeschreven over beroemd of rijk worden (of allebei). Bij mijn laatst verschenen jeugdboek 'Het broertje van' was het zelfs zo dat het idee mede bedacht is door Tyra uit Lelystad! Toen heb ik de school in dat boek geïnspireerd op hoe haar school (Porteum) eruitziet en het belangrijkste vrouwelijke personage noemde ik Tyra als dankje.

Je hebt boeken in verschillende genres geschreven. Welk genre zou je graag nog eens proberen?

Ik schrijf realistische Young Adult en ik kan me eerlijk gezegd niet voorstellen dat ik ooit iets anders ga schrijven. Dit is ook al mijn hele leven mijn favoriete genre als lezer. Wat ik zeker weet is dat ik nooit horror of fantasy zou kunnen schrijven. Wanneer werelden of gebeurtenissen te sterk afwijken van de 'echte' wereld, roept mijn hoofd heel de tijd: dat kán niet en dat ook niet en dat al helemaal niet... Ik heb wel andere schrijfdromen, namelijk scenarioschrijver worden voor series of films. Of nieuwe dingen proberen binnen 'mijn' genre, zoals een boek schrijven samen met een andere auteur en mijn eerste boekenserie maken (ben ik nu mee bezig!).

Carlie van Tongeren

- LEESFRAGMENT -

Het leesfragment van Carlie van Tongeren komt uit het boek *Alleen thuis* en wordt aangeboden door Blossom Books.

ALLEEN
THUIS

ALLEEN
THUIS

CARLIE VAN TONGEREN

O JA, SCHOOL

Juna

‘En wie ben jij ook alweer?’

Ik draai me om van mijn kluisje, hoewel dat niet per se nodig is. Ik herken die schelle stem van Jessy uit duizenden, ook al zit ik nog niet zo lang op deze school.

Ik was hier natuurlijk ook niet geweest zonder het bezoek van Maaïke, die het nodig vond om ‘gezellig’ samen met James en Hanna overal bovenop te zitten.

Net als mama, maar dan anders.

Al die volwassenen benauwen me. Ze zijn overal. Ook hier op school. De neiging om weg te lopen wordt met de dag, het uur, sterker. Ik ben goed in weglopen. Dat staat vast en zeker groot boven aan mijn dossier:

PAS OP: TUINMEUBELPYROMAANWEGLOOPKAMPIOEN!

Als Syl er niet was, dan was ik al lang weg.

Als Syl er niet was, dan ging ik vandaag echt niet naar school voor zo’n loze laatste dag.

Als Syl er niet was, dan zouden er een hele hoop dingen anders zijn.

Als Syl er niet was...

... zou dat niet de zin zijn die het vaakst door mijn hoofd spookt.

‘We hoopten eigenlijk dat je nooit meer terug zou komen.’

Ik stel mijn blik scherp op Jessy en haar volgzame vriendinnen. Twee stuks, en het verwondert me elke keer dat ze zoveel op elkaar lijken. Zou dat

vanzelf gaan als je vriendinnen bent? Ik zou het niet weten. Ik heb ze niet.

‘Wat kan jou het schelen of ik er wel of niet ben?’

‘Je bent gewoon irritant.’

‘Jij bent gewoon jaloers.’

‘Ik ben echt niet jaloers op jou.’ Jessy kijkt misprijzend naar me.

Toch weet ik dat ze jaloers is dat alle jongens altijd naar mij kijken. Naar mijn borsten vooral. En dat ze – ja echt – boos is dat ik nepwimpers heb, omdat dat niet eerlijk is tegenover iedereen die tenminste echte wimpers heeft. Dat hoorde ik haar een keer kirren tegen haar volgers na gym, toen niemand doorhad dat ik er ook nog was. In mijn eerste week op deze school heb ik achter de gymzaal gezoend (en zo) met Jerry, die zij schijnbaar ook leuk vond. Ze blijft er maar over beginnen. Terwijl: hoe kon ik dat weten? Ik was hier net nieuw. En even serieus: Jessy en Jerry, dat wil je toch niet?

Jessy staat nu dichterbij me. Met haar vriendinnen links en rechts achter haar, als een soort geodriehoek. Die dingen zijn al net zo vreselijk, met hun pietepeteurige streepjes. Ze passen *nét* niet in je etui en los in je tas breken ze, blijven alle kruimels eraan plakken en kun je ze nooit vinden als je ze nodig hebt.

‘Zegt de naam Roy jou misschien iets?’

Vanbinnen klopt er ineens van alles, mijn hart, mijn hoofd, zelfs mijn oren, want Roy weet het van die gelekte foto’s. Maar ik laat me niet kennen.

Beter van niet.

Beter van nooit.

‘Al sinds jij hier op school kwam, vragen wij ons af waarom en volgens mij...’ Jessy pauzeert, lang. Echt irritant lang. Je kunt zowat een rondje om de school rennen, als je daar zin in zou hebben. ‘... kan Roy ons dat wel vertellen.’

‘Tenzij jij dat nu gewoon zelf doet,’ zegt een ander.

‘Ik ben verhuisd,’ brom ik.

‘Ja, maar waaróm. Wat heb je voor ergs gedaan dat zelfs je eigen ouders

je niet meer in huis willen? Weet je: ik kom er wel achter. Ik kom altijd overal achter.'

Deze *Mean Girls*-imitatie wordt met de seconde slechter. Ik houd het bijna niet meer vol om mijn mond te houden, om mijn handen thuis te houden.

Precies als ik naar Jessy wil uithalen, loopt Lennon langs.

'Hé,' zegt hij, verbaasd.

'Hé,' zeg ik, ook verbaasd. Ik ben er nog niet eens aan gewend om hem in huis tegen te komen, laat staan hier.

De volger met de paardenstaart kijkt me onderzoekend aan. 'Waar ken jij Lennon van?'

'Van thuis.' Ik heb het eruit geflapt voor ik er erg in heb. Lennon is intussen de hoek om gelopen.

'Thuis?'

Jessy en haar volgers kijken me aan alsof dat absoluut onmogelijk is. Ik kan ze geen ongelijk geven, aangezien we niet erg op elkaar lijken.

En ik ben ook afgeleid doordat ik dat woord heb gezegd.

Thuis. Waar is dat eigenlijk? Is dat bij bepaalde mensen, of is dat een plek? Is dat voor mij nu het gezinshuis? Ga ik daar wel langer blijven wonen dan een paar maanden zoals op die groepen? Wil ik dat?

Of zou ik toch nog een kans krijgen bij mama?

Of bij papa, nu hij een baby krijgt en zegt dat hij zijn leven gaat beteren en stopt met zoveel drinken?

Of zou ik mijn oma – eigenlijk stiefoma, maar voor mij voelt dat niet zo, omdat ze al met mijn opa getrouwd was toen ik werd geboren en ik mijn 'echte' oma nooit heb gekend – vragen of ik bij haar mag wonen, ook al heeft mijn moeder na opa's dood alle contact verbroken? Zou ze eigenlijk nog wel leven?

Soms, als ik probeer rust te vinden te midden van alle onrust, dan zie ik het huis voor me van mijn oma en vroeger opa. Het huis waar Syl en ik vaak

logeerden als mijn moeder ons weer eens kwijt moest. Waar we een poosje hebben gewoond, toen we onze flat uit moesten. Ik zie hun bruine interieur met bloemetjes voor me. Elk souvenirkje, elk potje, elk boek stond altijd op exact dezelfde plek als de vorige keer dat ik er was geweest. Het avondeten stipt om zes uur, compleet met servetringen, ik denk de laatste die er op aarde bestaan. De geur van koffie en cake, altijd om acht uur, in dezelfde bloemetjeskopjes en op dezelfde bloemetjesbordjes. De klok waaruit elk uur een vogeltje tevoorschijn schoot, ook al bungelde het al jaren aan maar één pootje. Dat geluidje. Zo vals, zo lelijk, zo fijn.

Maar nu ben ik niet rustig. Want Jessy gaat maar door. Met die valse, lelijke, helemaal niet fijne stem van haar. Ik zou willen dat ik ze kon verfrommelen, als drie proppen papier, en in mijn kluisje kon stoppen tot deze ellende die schooldag heet voorbij is.

‘Als je maar niet denkt dat je hier een kans maakt. Ik kom er heus wel achter waarom je vorige school je heeft uitgekotst.’

Als Jessy en haar volgers weglopen, highfiven ze en steken ze hun zielige tongetjes naar elkaar uit, en dan weet ik dat ik nooit, nooit, helemaal nooit, vriendinnen nodig heb.

DE SCHLEMIEL EN HET KEUKENRAAM LENNON

Ik sta in de hoek van de woonkamer. Ik zou nog verder naar achteren gaan staan, als ik de muur niet al in mijn rug zou voelen. Of ik zou heel hard wegrennen en nooit meer terugkomen, als ik me niet zo'n zorgen zou maken over mijn ouders, die ook niet meer de jongsten zijn en die nooit kinderen hebben gehad die deuren vernielden. Zoals Sylvester op dit moment, letterlijk, aan het doen is op de vijfde dag dat hij hier woont.

Binnen een week.

Zie je nou wel dat ik gelijk had?

Of zou ik het er zelf naar hebben gemaakt dat ik gelijk heb gekregen?

Die gedachte kon ik sowieso al niet loslaten sinds het basketballen met z'n vieren. Na dat iets te gezellige partijtje was ik speciaal naar Sylvester toe gegaan om te zeggen: 'Dit was de eerste en laatste keer dat jij met mij en mijn vader hebt gebasketbald, oké?' En nu ik Sylvester met eigen ogen tekeer zie gaan, kan ik aan niets anders meer denken dan dat.

Hij is net klaar met de tussendeur van de gang naar de woonkamer. Die hangt nu scheef in het onderste scharnier, met een afdruk van zijn vuist door de honingraten vulling. Sylvester zelf staat intussen in de keuken, bij het plafondhoge raam achter het kookeiland, en ik voel dat we collectief onze adem inhouden.

‘Syl...’ begint mijn vader.

Dan het oorverdovende geluid van glas, alsof je heel veel flessen tegelijk in de glasbak gooit. Instinctief sluit ik mijn ogen, hoewel dat niets met het geluid te maken heeft. Wanneer ik weer opkijk, zie ik de bebloede vuist van Sylvester, een omlijsting van crèmekleurig kozijn en een paar gevaarlijk scherpe stukken achtergebleven ruit, tussen de buitenlucht die nu ongevraagd binnendringt. Mijn vader, links van het kookeiland, zie ik ook waakzaam naar die scherpe randen kijken. En toch vertrekt hij geen spier.

Sinds de laatste training die mijn ouders volgden in aanloop naar de opening van het gezinshuis, zijn ze in de ban van iets wat volgens mij ‘geweldloos verzet’ heet. Ik krijg eerlijk gezegd al buikpijn bij het idee dat dat nu ons ultieme redmiddel is. Voor een jongen die gisteren nog de slappe lach had tijdens een amateuristisch potje basketbal, maar die nu is veranderd in een agressieve stier die overal rode lappen ziet.

Mijn moeder, aan de andere kant van het kookeiland, zet nu heel voorzichtig een stap in zijn richting.

‘Ga weg, KUTwijf!’ schreeuwt Sylvester daarop. ‘NU! Anders SNIJ ik je KAPOT! JULLIE ALLEMAAL!’ Gevolgd door een hele hoop andere dingen die het daglicht niet kunnen verdragen – scheldwoorden, dreigementen. Die worden geroepen over mijn ouders. Waarna ikzelf het mikpunt word.

‘Wat sta je daar nou! PUSSY! WATJE! Moet ik jou soms ook opensnijden? HÈ?!’

Hoe langer Sylvester door het lint blijft gaan, hoe meer mijn buik zich samenknijpt. Samenperst. Als mijn moeders dure Italiaanse melkopschuimer, waarvan ze vooral in de ochtend ontzettend veel houdt, door de keuken vliegt, weet ik dat ik moet handelen. Ik ben groter dan iedereen in deze kamer – ik kan mijn ouders helpen, ik moet ze helpen. Nu.

Maar dat doe ik niet. Ik beweeg niet. Ik zeg niets. Ik ben een bijna twee meter lange ijspegel, bevangen door angst. Het gekke is dat ik me daar, zelfs

nu, op dit moment, compleet bewust van ben. Ik verafschuw mezelf erom, echt waar, en nóg handel ik niet. Nog geen vingerkootje.

Wat voor schlemiel ben ik?

Hoezo bedenk ik op dit moment zo'n omawoord?

Waarom vind ik mezelf niet iets veel alledaagser, zoals een lul of een bangerd of een sul of een schijterd?

Ik ben zelfs al bezig met het spellen van dat wollige woord: S.C.H.L.E.M.I.E.L.

Een stukje voor mijn voeten ligt Melody als een huilend en trillend bolletje mens, half onder het vloerkleed, met Ernie tegen zich aan. Van haar hoeven we ook geen reddingsoperatie te verwachten, maar ze doet tenminste wel iéts.

Dan vliegt de deur open en struikelt Juna bijna over haar eigen voeten in haar haast om bij haar broertje te komen. 'Syl!' gilt ze, terwijl er nog meer potjes kruiden en losse dingen van het aanrecht mijn richting op vliegen. 'Nee! Stop! Alsjeblieft, Syl!'

'Juna, kijk uit! Er ligt overal glas...' zegt mijn moeder.

Maar het maakt haar duidelijk niet uit dat ze alleen sokken aanheeft. Met grote passen zonder twijfel, rent ze op haar broertje af.

Mijn eerste angst als ik Juna zie: niet nóg meer drama. Niet ook nog een platgebrande tuin.

Maar die komt niet uit. Integendeel: Sylvesters agressieve blik verandert zo plotseling dat ik moeite heb het te geloven. Het voelt ineens zo simpel om hem te kalmeren, en tegelijkertijd zo stom dat het ons niet lukte. De gevaarlijke stier laat zich als een mak lammetje door zijn grote zus omhelzen en begint luid, hartverscheurend haast, te huilen. En dan bekijk ik ze, tot mijn verbazing, heel even, met andere ogen. Vooral haar.

Hoe ze daar staat. Met de paniek en tranen in haar ogen, en toch ook een volwassen rust met haar broertje in haar armen, te midden van scherven en machteloosheid.

Maar kort daarop wordt mijn hoofd alweer overgenomen door die ene vraag, die als een fanatieke eenmansfanfare alle andere omverblaast: wat is er in godsnaam met mijn leven gebeurd? Met óns leven – in ons mooie, rustige huis, met rustige gezinsleden die nooit iets kapotgooien of hun stem verheffen, behalve dan als er sport op tv is of als ze een potje basketbal spelen?

De anderen hebben schijnbaar geen last van dat soort verlamningsverschijnselen, want zij zijn alweer in actie gekomen. Mijn vader is met een bezorgd gezicht Syls hand aan het droogdeppen en verbinden, terwijl mijn moeder met één hand haar telefoon tegen haar oor houdt en met de andere even checkt hoe het met Juna is, en met Melody. Daarna zie ik mijn vader een paar glazen vullen onder de kraan. Dat doen mensen altijd als er iets met je aan de hand is: je drinken geven. Dat vond ik altijd al belachelijk, alsof dat een oplossing is, en nu voelt het helemaal lachwekkend.

Toch kloppen Juna en Syl bijna tegelijkertijd hun water achterover. Ik heb niet eens in de gaten dat ik naar ze aan het staren ben – hoe ze op eenzelfde manier een glas leegdrinken tegen een achtergrond van eigenhandig gebroken ander glas. Tot Juna zegt: 'Wat kijk jij nou? Lafbek.'

Dat woord ontbrak er nog aan.

En dan kom ik eindelijk van mijn plek.

DAG HAZELTJE

Junna

Met gebogen hoofd zie ik hem in een auto stappen. Besneeuwde haren, besneeuwde auto, de hele wereld is bedekt met een laagje sneeuw.

Een paar tellen, tot het weg is, omdat het natuurlijk geen echte sneeuw is maar natte grijze pap.

Het hoefde ook geen witte kerst te zijn. Kerst samen. Zonder onze ouders. Zonder drama. Dat is hoe het had moeten gaan.

Maar zo gaat het niet.

Zo is het nog nooit gegaan.

Zal het ooit zo gaan?

De teleurstelling is zo overweldigend dat ik bijna moet overgeven.

Zie je wel dat ik school beter had kunnen skippen? School heeft sowieso geen zin en de laatste dag voor de kerstvakantie al helemaal niet. Dan was ik tenminste in de buurt geweest om ervoor te zorgen dat Syl...

‘Wacht!’ roep ik als de motor begint te grommen. Met snelle kleine pasjes ga ik het trapje onder de voordeur af en bijna glijd ik tegen de auto aan. Ik trek het portier open en terwijl Syl in de gordel blijft zitten omhels ik hem een laatste keer. Stevig. Nog steviger. Ik knijp hem bijna fijn, maar hij zegt er niks van. Hij heeft sowieso nauwelijks gepraat sinds hij zich uitleefde op dat grote keukenraam en iedereen bang maakte.

Dat hoeft ook niet. Ik heb zijn woorden niet nodig om te weten dat hij nu precies dezelfde teleurstelling voelt als ik. Dezelfde misselijkheid en

boosheid. Ik weet zeker dat Syl ook het allerliefst bij mij wil zijn, al zou ik hem dan de hele kerstvakantie tegen me aan drukken. Zo plat als een vouwblaadje.

Waar ik me wel zorgen over maak, is zijn blik. Die glazige gelaten blik waarmee hij door alles en iedereen heen lijkt te kijken, zelfs door mij.

‘Weet dat ik oneindig veel van je hou,’ fluister ik in zijn oor. ‘Je weet wel, tot de maan en weer terug.’

Het was een van de mooiste prentenboeken die ik ooit had gezien, *Raad eens hoeveel ik van je hou*. Over Grote Haas en Hazeltje. Of misschien kwam dat gewoon door Aline, de liefste juf die ik in groep 3 had en die zo prachtig kon voorlezen. Ik heb het eens uit de schoolbib geleend (nou ja, meegenomen en nooit meer teruggebracht) en ontelbaar vaak aan Syl voorgelezen.

Nog steeds die verdomde glazige blik. Gefrustreerd kwak ik het portier dicht.

Ik steek mijn hand op wanneer de auto weggrijdt, maar de enige die terugzwaait is James, die achter het stuur zit met een gezicht vol zogenaamd medelijden. Ik kijk naar mijn pantoffels met poezenoren die drijfnaat zijn geworden, terwijl het geluid van de motor steeds verder weg klinkt. En nu? Wat moet ik doen?

Als ik mijn gevoel zou volgen, zou ik erachteraan rennen en via de achterbak op het dak klimmen. Ik zou me in net zulke onmogelijke houdingen wringen als Grote Haas doet voor Hazeltje, om Syl door het raampje naar buiten te trekken. We zouden vluchten en onderduiken en de rest van ons leven samen zijn.

Als ik mijn gedachten volg, zou ik nooit meer iets doen, want tegen de tijd dat ik eindelijk wijs ben geworden uit de warboel in mijn hoofd, is de auto met Syl erin aangekomen in Oezbekistan (als je daar met de auto kunt komen, tenminste).

Als ze de hoek om zijn, valt er ook niets meer te doen. Het ergste wat er kon gebeuren, is gebeurd: Syl is weg.

Op een groep zitten met kerst en oud en nieuw. Dat is nog erger dan het ergste. Nergens op de hele wereld voel je je eenzamer dan in je eentje op zo'n groep. Waar je je niet thuis wilt voelen, met alle vezels in je lichaam. Waar je je niet eens thuis kunt voelen, omdat het in niets lijkt op een thuis en iedereen steeds wisselt als je net aan ze gewend bent – zowel de jongeren als de begeleiders. Hoe gaat Syl uit deze feestdagen komen? Ik wil er niet over nadenken, mijn buikpijn is nu al niet te harden.

‘Juna, het spijt ons zo.’

De zachte stem van Hanna brengt me terug in het vreemde hofje waar ik nu woon. Zonder Syl. Ik kijk op, in haar waterige ogen en o, wat haat ik haar en haar tranen!

‘Als het je zo spijt, waarom heb je hem dan weggestuurd?!’ schreeuw ik tegen Hanna.

Adam staat achter haar, op de drempel, en vanuit mijn ooghoeken zie ik Melody terugkomen van een wandeling met Ernie. De buurvrouw van het huis tegenover verschijnt nu ook in de deuropening en ik zie dat Hanna dat ook ziet. Het maakt me niets uit. Maakt iets nog uit als je alles wat je lief is toch al bent verloren?

‘Je broertje heeft meer zorg nodig dan wij kunnen bieden. Dat... Daarom twijfelden we vooraf en... We moeten ook aan de anderen denken... Wij hadden ook zo graag gewild dat het anders was, Juna. Echt waar.’

Ze klinken fijn, haar woorden, haar stem, terwijl er helemaal niets fijns aan is. Zij is degene die heeft gebeld om ervoor te zorgen dat Syl nu weg moet en terug in een groep wordt geplaatst, waar het de vorige keren alleen maar bergafwaarts met hem is gegaan. Dat wéét ze toch? Ze heeft onze dossiers toch doorgespit? Onze ouders bevraagd tot ze geen boe of ba meer konden zeggen? Beloofd dat ze hun uiterste best zouden doen zodat Syl niet voor de zoveelste keer zou moeten verhuizen?

‘Ja, tuurlijk!’ zeg ik spottend. ‘Zullen we wedden hoelang het duurt voordat ik ook word weggestuurd? Dat zou jij vast niet erg vinden!’ Dat laatste

spuug ik zo ongeveer in Lennons gezicht. Dat gezicht dat me furieus maakt, ik weet ook niet goed waarom.

‘Lennon heeft hier niets mee te maken, lieverd.’

‘Noem me geen lieverd! De enige die jullie een lieverd vinden is toch jullie échte zoon! En zeg jij verdomme ook eens wat!’ bijt ik Melody toe. ‘Je fucking papegaai praat nog meer dan jij!’

Inmiddels zijn ook de andere burens in het hofje naar buiten gekomen om mee te genieten. Ik ben niet anders gewend, zeker niet met de feestdagen, die ze sowieso beter ‘dramadagen’ kunnen noemen.

Net als de dwarrelende vlokjes voor mijn ogen me werkelijk beginnen te duizelen, stapt Adam naar voren en zonder iets te zeggen slaat hij zijn armen om me heen. Ik wil hem wegduwen. Want eigenlijk heb ik een beetje spijt van onze zoen, omdat hij me sindsdien veel te veel op mijn huid zit terwijl ik hem toch niet zo leuk vind en het enige wat hij lijkt te bezitten een tas vol leren broeken is. Maar ik laat mijn armen hangen. Op dit moment is hij wel het beste wat ik heb.

Een van de heftigste situaties was toen ik dertien jaar oud was. Het voelt soms nog als de dag van gisteren dat dit gebeurde. Mijn moeder en stiefvader waren zoals gewoonlijk druk met hun eigen dingen. Ik ging hangen met vrienden op straat en moest om acht uur 's avonds thuis zijn. Maar ja, ik was in die tijd niet echt van de regels. Het was al acht uur geweest en ik had een paar gemiste oproepen van mijn moeder. Rond negen uur vond mijn stiefvader mij en hij sleurde me mee de auto in. Razend was ik, want hoe durf je me voor schut te zetten bij mijn vrienden? De band tussen mijn stiefvader en mij liep vanaf dag één al stroef. Mijn respect voor hem was ver te zoeken en ik wilde hem niet accepteren als vaderfiguur. Mama kwam toch altijd aan met nieuwe vriendjes, dus wie zei me dat hij wel bleef?

Thuis aangekomen schreeuwde mijn moeder dat ik een maand huisarrest had en dat ze er alles aan zou doen dat ik mijn vrienden nooit meer zou zien. Twee minuten later was ze alweer te druk met mijn zus. Stiekem pakte ik een tas met spullen en mijn plan was om zo ver mogelijk weg te gaan. Zij konden met zijn drieën mooi huisje-boompje-beestje spelen, maar dat hoefde niet te betekenen dat ik daaraan mee moest doen.

Ik vertrok en toen ze doorhadden dat ik weg was, kwam mijn stiefvader met de auto achter mij aan. Wat een heen-en-weergerace werd over het spoor. De slagbomen sloten en ik wou nog één keer over het spoor heen, zodat ik snel weg kon rennen en hij dan aan de andere kant moest wachten tot de trein voorbij was. Jammer genoeg liep dit helemaal uit de klauwen. Naast het spoor zat een jongerencentrum en iedereen zag wat er gebeurde. Maanden later kreeg ik nog te horen dat mensen dachten dat ik voor de trein wilde springen door mijn woedeaanval.

Thuis zat de politie al samen met mijn moeder te wachten. Ik weet nog dat mama boven in gesprek ging met één politieagent en de andere agent met mij beneden. Ik weet ook nog heel goed dat het mij allemaal niet zoveel interesseerde. Waarom zou het ook? Jarenlang werd ik van hot naar her gesleurd. Ik woonde overal en nergens. Mama kwam altijd met nieuwe vriendjes aanzetten. Ik had allemaal complexe trauma's en emoties die ik niet wist te uiten, maar hé... ik was het lastige kind en er was iets mis met mij. Ik moest stevig aangepakt worden, want mijn moeder wist het niet meer. Als ik hieraan terugdenk dan moet ik een beetje lachen. Het was zó overduidelijk waar mijn heftige en rebelse gedrag vandaan kwam. Toch deed iedereen alsof ik niet-opvoedbaar was, alsof ik niet in orde was, ik was 'die puber', 'de rare' en 'de borderliner' (zo, hoe vaak ik die wel niet heb gehoord!).

Na de gesprekken werd ik meegenomen naar het politiebureau. Ik weet nog dat het hoogzomer was en ik een T-shirt en een korte broek aanhad. Mijn schoenen moesten ook uit. Ik heb in totaal viertot zes uur in de isoleercel gezeten. Het was er superkoud. Midden in de nacht (denk ik, of zo leek het) kwam er een ggz-medewerker om met mij te praten. Ze vroeg of ik naar huis wilde, waarop ik antwoordde: ja natuurlijk. Hierop gaf ze mij terug dat dat niet zou gebeuren. Nog steeds denk ik: mens, waarom vroeg je het dan?

Die nacht werd ik onder begeleiding van de politie naar de crisis-opvang in Zwolle gebracht. Mijn moeder stond daar met mijn stiefvader al te wachten. Ze had een tas voor mij ingepakt en het enige wat ik haar vroeg was of mijn Bambi-knuffel erin zat.

Syl